СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LI. Ч. 237. Джерзі Ситі, Н. Дж., вівторок, 7-го грудня 1943. No. 237. Jersey City, N. J., Tuesday, December 7, 1943. VOL. LI.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

КОНҐРЕС СТУДІЮЄ РЕГАБІЛІТАЦІЮ СВІТУ

ВАШИНҐТОН. — Комісії Заграничних Справ обох палат конґресу плянують перевести основні студії над жаданням Адміністрації Реліфу й Регабілітації Обєднаних Держав (ЮНРА) щоб Злучені Держави прийшли з великою допомогою, як це ухвалено на нараді представників 44 держав в Атлантик Ситі. Маючи досвід з законодавством для Ленд-Лізу, конґрес плянує поступати обережно і наперед докладно познайомитися з потребами ЮНРРА. Треба теж справу спопуляризувати, коли вона варта підтримки, щоб виминути опозиції при вплачуванню рат до спільного фонду.

ПЛЯНУЮТЬ ВІДЛОЖИТИ ГОЛОСУВАННЯ НАД СУБСИДІЯМИ.

ВАШИНҐТОН. — В сенаті виявилася сильна опозиція проти негайного голосування над харчовими субсидіями. Тому, що адміністрація розголошує свої арґументи, начеб то відмова субсидій викличе інфляцію, є вигляди, що сенат продовжить лише існування орґанізації, через яку йдуть харчові субсидії, тобто Корпорацію для Кредиту на Товари, а само голосування над субсидіями відложить на два місяці.

АМЕРИКАНСЬКІ ЯПОНЦІ ЯК УЧИТЕЛІ ФАРМЕРСТВА.

ВАШИНҐТОН. — Комісія для Розміщення оголосила зазив до американських японців, які тепер находяться в таборах для інтернуваних, щоб вони згодилися на повну льояльність для Америки і прийшли на роботу як фармері в стейтах Середнього заходу. У зазиві сказано, що японці можуть навчити американських фармерів чистоти та видатности в праці. Проти такого пляну появився сильний спротив серед конґресменів і вони підготовляють [illegible] в обох палатах.

ЗАПОВІДАЄ ДОСТАТОК ОЛІЮ.

ВАШИНҐТОН. — Гаролд Л. Ікес, як адміністратор топлива, заповідає, що наступної весни будуть викінчені приготування для транспорту нафти до східних стейтів. Коли перестануть возити нафту морем, то на Сході буде повно олію для всяких потреб в 1944 р. — думає Ікес.

ПРОБУЮТЬ ДІСТАТИ МІЛЮНИ ТОНІВ СТАРОГО ПАПЕРУ.

НЮ ЙОРК. — Часописі розпочали кампанію за зібрання двох міліонів тон уживаного паперу, щоб заступити недостачу після замкнення 25 папірень. Є окремий комітет — Коміті оф Викторі Вейст Пайпер Кампейн, — що займається цією кампанією. Комітет видав до господинь зазив з правилами, як шанувати папір. Іменно треба складати дбайливо папір і вязати його у пакунки грубі на 12 цалів. Книжки й маґазини треба вязати в пакунки по 18 цалів грубости. Папір будуть збирати скавти та різні орґанізації добровольців.

КОРАБЕЛЬ7НІ ВАРСТАТИ ПЕРЕВИЩИЛИ СПОДІВАННЯ.

НЮ ЙОРК. — Американські корабельні варстати перейшли всякі сподівання в будові нових кораблів. У часі від 1. січня до 1. грудня 1943. корабельні варстати доставили 25,284,287 тонів торговельних кораблів.. На цілий рік було призначено збудувати 24 міліонів тон, а показується, що ще на місяць до кінця року перевищили варстати свою видатність на цілий міліон тон. Це виявив віцеадмірал Ґаверд Л. Викері, голова Морської Комісії.

НОВА МЕТОДА НАУКИ ЧУЖИХ МОВ В АРМІЇ.

НЮ ЙОРК. — На основі пляну, придуманого управою армії, буде введена нова метода науки чужоземних мов в міській колеґії. Нова метода має на цілі виминути по скільки можна науки граматики, а зате вживати розмови для скорого придбання основних відомостей чужої мови. Наші вояки в чужих краях мають до діла з населенням, яке не розуміє американців, тому вони потребують присвоїти собі знання найконечніших слів. Упрощена метода науки буде приноровлена до таких мов: російської, італійської, еспанської, німецької, французької і портуґальської. Учителями мов будуть лише бувші іміґранти із згаданих країв.

ГОЛОСИ ВОЯКІВ МОЖУТЬ ВИРІШИТИ ВИБІР ПРЕЗИДЕНТА.

ПРИНСТОН (Ню Джерзі). — Американський Інститут Прилюдної Опінії перевів дискусію над питанням, яке значіння може мати голосування вояків при виборах на президента в 1944 р. На підставі різних обчислювань щодо цього, який відсоток виборців в Америці йде постійно до голосування, проф. Ґелоп, директор інституту прийшов до висновку, що вояки можуть своїм голосуванням вирішити вибір президента.

Фінські політики про відношення до Німеччини й Росії

ВАШИНҐТОН. — Високі фінські політичні кола заявляють, що Фінляндія рішучо не є союзником Німеччини у війні проти Росії. Це заперечення видано саме в часі, коли шведський посол у Вашинґтоні Вольмар Б. Бостром вийшов із пляном створити спілку скандинавських держав, а це Швеції, Норвеґії, Данії та Фінляндії безпосередно після війни. Така спілка держав, казав Бостром, може заважити в майбутности на втриманню мира в Східній Европі. Фінський посол у Вашинґтоні Гямар Прокопе заявляє, що вісти зо Стокгольму, начеб Фінляндія після московської конференції злучила свою долю з Німеччиною, є неправдиві, бо він має докладні вісти від свого уряду про становище Фінляндії. Одначе посол не заперечує, що Фінляндія занепокоєна вістями про вислід конференції в Москві, начеб то закордонні міністри трьох держав погодилися на деякі домагання Росії в справі Фінляндії.

УСПІХ ЛЄКЦІЇ ПРО УКРАЇНСЬКУ КУЛЬТУРУ В ШІКАҐУ

ШІКАҐО. (Вл. Кор.) — Лекція про українську літературу, виголошена проф. Коломбійського університету Кленсом Манінґом з Ню Йорку в Торн Гол старанням відділів У. Н. С. з Шікаґа та управи університету Норт Вестерн, зібрала близько тисячки слухачів, як з українського громадянства, так і університетських кол (около 200). Вона випала надзвичайно успішно. Лекція була дуже інтересна і викликала загальне признання в публики. Попри лекцію виголосив 10-мінутову промову адв. Роман Смук, а пані Кочан з Джолієт уладила виставку українського мистецтва. Концертова програма була вповні достроєна до лекторів. Д-р Скат з Нортвестерн Юніверситі, інші професори й студенти були прямо заскочені свіжими для них ревеляціями про вартість української культури. Союзовці м. Шікаґа виказують великий підем духа з нагоди успіху цієї імпрези, уладженої для звеличання 50-літнього Союзового ювилею.

ВИЧЕРПУЄТЬСЯ ЛЮДСЬКА СИЛА В АВСТРАЛІЇ

САН ФРАНСИСКО. — Сер Волтер Лейтон, лондонський публіцист, повернув щойно із Пацифіку та розповів свої поміченя на конференції з газетярами. Він того погляду, що на австралійців та новозеляндців спав завеликий обовязок не лише доставити мужви для африканського воєнного терену, але ще й втримати належно бази для Аліянтів на Тихому Океані.

Стріча Рузвелта зо Сталіном уже відбулася

ЛОНДОН. — Московське радіо подало в суботу рано вістку, що президент Рузвелт, прем'єр Черчіл й прем'єр Сталін уже відбули спільну нараду в іранській місті Тегерані. Мовляв, конференція тривала кілька днів і дискутовано на ній питання ведення війни й повоєнного періоду. У нарадах брали участь теж військові й дипльоматичні представники Америки, Британії й Росії. Головним питанням конференції було ведення війни проти Німеччини. Розглянено теж певні важні політичні питання. Рішення конференції будуть подані пізніше.

Проголошення Москвою факту відбуття конференції викликало тут велике здивовання й немало толків. Назагал одначе публика, преса й радіо здержуються з висказами опіній про конференцію до урядового оголошення рішень конференції, котре заповіджено на понеділок, 1. годину сполудня. Покищо бретійська опінія підчеркує тільки те, що самий факт відбуття конференції вибив націстичній пропаганді з рук арґумент, яким вона постійно оперувала, що мовляв між Америкою, Британією й Росією, як теж аліянтськими провідниками існують такі поважні розходження, що три лідери не зможуть зїхатися.

ЮГОСЛАВСЬКІ ПАРТИЗАНИ ТВОРЯТЬ УРЯД

ЛОНДОН. — Югославські партизани проголосили через радіову стацію „Вільна Югославія" вістку про створення ними югославського уряду. За цею вісткою, 140 делеґатів створило парлямент, що представляє визволені від німців околиці Югославії. Створено теж уряд. На його чолі поставлено д-ра Івана Рібара, члена сербської демократичної партії. Військовим провідником з титулом першого маршала проголошено ґен. Йосипа Броза (Тіта). У кабінеті є представники різних партій, серби, хорвати, словінці, ба навіть музулмани.

На другий день після цього сповіщення югославський король Петро, що перебуває тепер в Каїро, видав проти уряду Тіта гостру заяву, в котрій називає його терористичним, нерепрезентативним і інспірованим чужими державами. Король закидає між іншим і Аліянтам, що вони своєю політикою підбехтували цей рух.

ЗАКИДАЮТЬ НІМЦЯМ МАСОВІ ВБИВСТВА ВОЄННИХ БРАНЦІВ

ЛОНДОН. — Один чеський офіцир, що втік з німецької неволі, подав чесько-словацькому урядови звіт про масове вбивство воєнних бранців німцями. Цей офіцир оповідає про такі вбивства чехів, поляків, росіян, а головно жидів. Чеськословацький уряд розсліджує заподання й незадовго виступить з публичною заявою в цій справі.

У замітнім уступі своєї заяви король Петро каже, що останнє посунення Тіта являється першим відгуком деяких заяв, що мовляв уряди на вигнанню не представляють своїх народів. Ця думка, каже король, вийшла від німців, але її вже перебрали деякі аліянтські круги. Заява короля ставить перед Аліянтами рубом питання визнанням спорячих зо собою партій.

ЦЕ БУВ КОЛИСЬ ФОРТ.—Колись японці виставили на Тараві, одному з островів Ґилберта, фортецю, але потім прийшли американські маринарі, і ось що з нього осталося. Про величину форту дає поняття зруйнований японський повз під фортом.

ЗНОВУ СКИНЕНО 1,500 ТОН БОМБ НА БЕРЛІН

ЛОНДОН. — Понад 500 британських літаків узяло участь у налеті в пятницю вночі на Берлін, підчас котрого скинено 1,500 тон бомб. Рейд зчинив у німецькій столиці пожари, котрі видно було з літаків на віддаль 200 миль.

Німецькі гармати й літаки ставили британським літакам завзятий опір та збили 41 з них. На другий день британські літаки зробили несподіваний рейд на важний німецький комунікаційний і промисловий центр Лайпциґ (Липск). Вони вдали наперед, що їх ціллю є Берлін, але під самим Берліном скрутили на полудне. Оборонці Лайпциґу були заскочені цею хитрістю неприготовані.

АМЕРИКАНСЬКІ БОМБОВИКИ БЮТЬ ПО ФРАНЦІЇ.

ЛОНДОН. — Американські бомбовики вдарили по націстичних позиціях в окупованій Франції. За урядовими донесеннями, в цій виправі страчено 11 бомбовиків і 1 боєвик.

Рейдовики подали, що оборона націстів проти рейдів була дуже нерівна, себто в одних місцях сильна, в інших слаба.

ПЯТА АРМІЯ ЗАНЯЛА ВАЖНІ ГОРБИ.

АЛЖІР. — Пята аліянтська армія, зложена головно з американців, підприняла офензиву й, розбивши німецькі лінії, заняла горби, що панують над дорогою до Риму.

За той час восьма армія ґен. Монтґомері теж поступила наперед і заняла чотири міста, з котрих одначе одно на другий день під напором відступила.

НЕСПОДІВАНИЙ НАЦІСТИЧНИЙ НАЛЕТ НА БАРІ.

БАРІ (Італія). — [illegible] перейшло через перший повітряний рейд [illegible], коли 3. грудня на нього налетіли німецькі безмоторові літаки та скинули бомби на його доки. Німецький комунікат хвалився, що німцям удалося затопити три кораблі містоти 31,000 тон. Припускають, що бомбовиками кермовано при помочі радія.

ІТАЛІЙЦІ ПОВСТАЮТЬ ПРОТИ НІМЦІВ.

БАРСЕЛЬОНА. — Один арґентинець, що недавно приїхав сюди з Італії, оповідає, що поза німецькою армією, котра воює проти ґенералів Кларка й Монтґомері, наростає італійська армія, котра готова кинутися на німців із заду. Армія зложена передусім з молоді, має принаймні 100,000 вояків і покищо осадовилася в горах Абруцах. Половина з них має зброю й має тільки обмежені припася поживи.

До шведських і швайцарських часописів приходять вісти про поважні повстання італійців проти німців у північній Італії, Контрольовані німцями італійські часописи пишуть, що повстанцям доставляють поживи й амуніції не тільки аліянтські літаки, але й місцеві фабриканти.

ЗАТОПЛЕНО 6 СУБМАРИН НА АТЛЯНТИКУ

ЛОНДОН.—Літаки американської фльоти й британські та канадійські літаки, що захороняють аліянтські конвої почерез Атлянтик, затопили за 8 днів 6 німецьких підводних човнів.

БОЛІВІЯ ВИПОВІДАЄ ВІЙНУ ДЕРЖАВАМ ОСІ.

ЛЯ ПАС (Болівія). — Президент кабінету Болівії заявив нині, що уряд виповів війну державам Осі. На тайнім засіданню в цій справі конґрес Болівії заявився 60 голосами проти 2 за таке виповідження. Великий вплив на це рішення мала недавна заява іншої південно-американської републики, Коломбії, що між нею й Німеччиною існує стан війни.

РОСІЙСЬКИЙ НАСТУП В ОКОЛИЦІ ГОМЕЛЯ.

ЛОНДОН. — Червона армія доносить про наступи в околиці Гомеля. Головні операції ведуться довкола Жлобина, Рогачева й Пропойська, а офензива націлюється на заняття Могилева, котрий комунікат червоної армії називає останнім залізничим і оборонним центром німців на Білоруси.

ФІНЦІ ЩЕ ДАЛІ ВЕДУТЬ ВІЙНУ ЯК СПІЛЬНИКИ НАЦІСТІВ.

СТОКГОЛЬМ. — Фінський уряд закинув уже свою пропаґанду, що, мовляв, він веде приватну війну, незалежно від загальної світової війни. Він видно рішився, що йому не вдасться добитися від Аліянтів кращих умовин замирення, ніж безумовної здачі, якої домагаються Аліянти від своїх ворогів. По московській конференції фінський уряд переконався, що мира йому не ждати, й хоч-не-хоч взявся тягнути далі війну, з якої він не бачить для себе доброго виходу.

ЯПОНСЬКИЙ РЕЙД НА КАЛКУТУ.

КАЛКУТА (Індія). — Японські літаки скинули кілька бомб на це людне місто, та спричинили деяку шкоду й вбили кількоро людей.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

З нагоди відділових виборів

Прийшов місяць грудень, а з ним річні збори відділів, на котрих будуть, як звичайно, вибирати нових урядників на наступний рік. Діялося таке в Українському Народному Союзі, як довго він існує, і діятися буде далі, і як у попередних роках, так і цього треба нам звернути на ці вибори свою щиру й розумну увагу.

Назагал треба сказати, що наші відділи зробили зачас свого існування поважний поступ у підборі людей на урядників. Доказали тим стару правду, помічену в інших організаціях і в інших народів, що свобідний вибір людей до заряду громадських справ це справа досвіду, що отже люди будуть те діло робити щораз краще.

Рівночасно одначе можна сказати за відділи нашої організації, як це можна сказати за інші організації, хочби й десять разів старші, що ідеально добрих умовин властиво ніде нема, або, що, як кажуть американці, всюди ще є багато місця на поправу. І в наших відділах попадає часом на уряд людина, яка на той уряд не надається, або від якої в даній організації є кращі люди на цей уряд. Це не є ніяка образа для людини, що вона на якийсь уряд не надається або що від неї є кращий кандидат, як не має образи в тому, що одна людина надається краще на рільника, а інша на ремісника, а ще інша на артиста.

Власне такої справи, як підбір людей на уряди не можна вирішувати зо становища образи, чи перечулених амбіцій, а тільки зо становища організації: котрий член даної організації надається найкраще на сповнювання отцего уряду?

Коли взяти зви[illegible] у відділі, то тут приходиться вибирати передусім предсідника, секретаря, касієра й контрольорів. Для кожної з тих функцій треба би підбирати дещо інакших людей. На предсідника більше репрезентативну людину, яка може представляти товариство; при тому людину справедливу, яка в кожній спірній справі буде шукати правди й справедливости, без огляду нате, чия це справа. На секретаря треба вибирати людину, що знає добре письмо і точно виконує секретарські обовязки. На касієра треба людини, що дбає за чужі гроші краще, ніж за власні. На контрольорів людей, які безпощадно, а притім справедливо боронять загального добра.

Ці уваги, як кожний це бачить, властиво не є закликом до задержання старих урядників, як не є вони закликом до заміни їх новими. Як старий урядник є найкращим кандидатом, який відділ має на цей уряд, він повинен остати на цім уряді далі. Як від нього є на даний уряд кращий кандидат, то не розумно було би не поставити його. Треба дивитися, що для відділу, а тим самим для цілої організації, є найкраще. Навчившися цеї штуки, ми навчимося вести й більші складні організації.

Проф. Микола Чубатий.

Якою назвою називати нам сусідів України?

Власна назва народу не мусить бути така сама як в мові сусіда.

„Кожний як хоче так по своїй мамі плаче" — говорить українська народня пословиця, а в ній міститься велика народня фільософія, ліберальна терпимість українського народу до поглядів свого сусіда, ближчого та дальшого. Це можна теж віднести до цього, як себе кожен нарід хоче себе називати. На скільки назва не є свідомо образлива (як на приклад „хахол, кацап, лях"), кожен нарід має повне право у своїй рідній мові називати себе та своїх сусідів як хоче. Ніхто не має права домагатися, щоби чужий нарід зміняв духа і значіння своєї мови і називав мене так, як я себе зву у моїй рідній мові. Так у цілім світі, це відноситься теж до українців та його сусідів.

Голяндці називають себе назвою „Нетерленд", але французи називають їх країну „Пейіба", анґлійці та американці „Дач" з різними додатками, більша частина народів зве той сам край „Голянд". Ніякий голяндець тим не ображається та не втручується в це як кожен нарід в дусі своєї мови називає Голяндію. Так само Німеччина має багато назв у чужих мовах, навіть неподібних до німецької назви „Дайчлянд". Французи Німеччину називають „Алємань", італійці „Тедеско", анґлійці „Джермани", українці Німеччина, москалі Германія. Так само ніякий німець тим не ображається та не вимагає від француза, анґлійця чи українця, щоб Німеччину називати Дайчляндом.

Звичайно другий нарід називаємо тою назвою, під якою ми запізналися найскорше з нашим сусідом. В чужих мовах зберігаються часто старі назви, довше, які у заінтересованого народу нерідко вийшли вже з ужиття.

Ось французька назва Німеччини „Алємань" пішла від німецького племени Алєманів, що в давнину, яких 400 літ тому, жило над Реном та було найближчим сусідом французів. Так то ця стара назва одного граничного племени остала по нинішній день на означення цілої Німеччини. Українська, польська, чеська назва „Німеччина, німці" теж прастарого походження, з часів першої зустрічі тих словян з німцями, яких мови вони не могли зрозуміти тай тому назвали їх „німими" потім німцями.

Як українці у своїй мові називають своїх сусідів?

Українці межують з поляками, білорусинами, москалями, румунами, мадярами та словаками. У давнину українці називали поляків ляхами. Не була це тоді ще назва образлива, яке значіння це слово приняло нині. Це була стара назва поляків у їх власній мові, назва старша як „поляк". Назви лях, Лехія уживають латинські документи ще навіть в 15. столітті, а в турецькій мові Польща по нинішний день зветься Лехістаном. Приблизно 400 літ тому українці стали називати своїх західних сусідів поляками тому, що поляки сами себе стали звати цею новою назвою. Стара назва Ляхи зачинає приймати образливе значіння.

Румунів українці називають волохами, тому що осередна провінція румунського народу зветься Волощиною. Так і цю назву українці перенесли на цілий румунський нарід. Угри себе звуть мадярами, але українці звуть їх уграми, прастарою назвою української книжної мови. Доперва в новіших часах переходять українці на назву, якою мадяри себе сами називають.

Білорусини називають себе білорусинами; латинські документи називали їх все від віків „альбо-рутені", тому теж самі білорусини в чужих мовах як у французькій називають себе „Бланш-Рютен", в анґлійській мові „Гвайт-Рютін", а тільки російська мова називає той нарід Белоросія, в чужих мовах перекладають також Гвайт Роша, Блянш-Рюсі, щоб зазначити немов, що це не окремий нарід від росіян, але якесь російське племя. Історія зрештою подібна як з українцями.

Північного свого сусіда український нарід у своїх найстарших джерелах спершу не називає спільною назвою, тільки назвою земель, суздальці, ростовці, костромці і так дальше. Коли московські племена зорґанізувалися в одноцільну національну державу, вже починаючи від 14-го століття, стали українці називати свого північного сусіда в українській мові москвичі, москалі аж в нових часах поширюється назва „росіяни". Зверну увагу, що Шевченко у своїх українських творах ані в однім випадку не уживає інакшої

(Докінчення на стороні 3-тій)

НЮ ЙОРК ВСЕСВІТНОЮ СТОЛИЦЕЮ МОДИ

Насмішлива німецька приповідка „Курце гозен, лянге фіс, дас іст моде фон Паріс" („Короткі штани, а довгі ноги, оце мода з Парижу"), виказує лише, як німці легковажили моду. На ділі Берлін ніколи не був центром моди, а лише консумував великі кількости убрань. Париж, внаслідок свого колишнього політичного значіння притягнув теж аристократію цілого світу і створив у себе центр моди на століття. Минає могутність народу, минає його притягаюча сила. Крім цього колишня всемогуча аристократична кляса минулася, а з тим інші сили наросли. На диво, робітнича кляса, що досі була лише інструментом праці в руках підприємців, тепер стає чинником моди і головним чинником створення нового світового центра моди — в місті Ню Йорку. Бо до бою за світовий центр моди станула у першу чергу юнія робітників та робітниць кравецького промислу всилі 135,000 осіб. Вони хочуть мати працю без перестанку і тому добачують її в тому, коли до Ню Йорку перенесеться паризький центр моди.

Щойно, як робітники зрозуміли свій інтерес, за ними йдуть підприємці. Їх у Ню Йорку нараховують на 800 осіб. Вони створили Ню Йорк Дрес Инститют для підтримування нюйорської моди. Їх ідею підтримує теперішній посадник міста Фіорелло Ля Ґвардія, прибравши собі до помочи славного нюйорського промотора всесвітньої вистави Ґровера Гвейлена. Усі ті три чинники свідомо плянують акцію, щоб у Ню Йорку не лише створити, але і втримати на довгі часи осередок моди. Коли говоримо про моду, то треба розуміти в першу чергу жіночу моду, яка принесла містови в 1939 р. $1,136,866,355 зарібку, отже більше ніж четвертину всього зарібку великого міста Ню Йорку.

Мають збудувати домівку моди.

Коло Нового Року оці громадські ґрупи мають оголосити, що приступають до будови Центру Моди, установити стипендії („скалершип") для спосібних студентів та нагороди за найкращі десені моди; мають придумувати способи оборони для артистів моди, щоб їх десенів ніхто не міг наслідувати, щось таке, як є „капирайтед" для ґазет і літературних творів.

Усе те робиться на те, щоб догодити жіночому смакови, в більшости жіночим примхам, коли вони добирають собі убрання. Але, що Ню Йорк і так уже є осередком торговлі жіночого взуття, капелюхів, рукавичок, то ще треба лише добавити осередок модних суконь. Творення такого центра пособляє ще ця обставина, що американська жінка назагал є найбільше заінтересована в моді. Це так тому, бо американська жінка в засаді є незалежна економічно, а це відноситься не так до жінок бизнесменів та великих підприємців, як до загалу робітничого жіноцтва. І жінка робітника і жінка промисловця не так звертає увагу на гроші, як на те, чи їй суконка подобається. То що то за різниця, чи за ню чи навіть і $400? — Гроші все найдуться, хоч і на сплати ратами.

Що таке мода?

Важко сказати, коли якесь убрання є модне. Деякі енциклопедії пояснюють, що це є стиль убрання, головно стиль серед людей з добрим вихованням... Фабрикант знає, що він може сміло випродукувати 10,000 однакових жіночих убрань і що їх розхоплять жінки миттю, як лише піде поголоска, що це „модне". та що „до лиця" жінці. Тому фабрика платить нераз фантастичні ціни артистам, що вміють трапити на жіночий смак і придумати відповідний новий десень. Модель мусить припасти до вподоби і жінці багатія, і артистці зо сцени і жінці робітника. Це вже тайна артиста — „дезайнера" — як він може вгадати жіночий смак, або просто накинути новий десень жінкам.

Ню Йорк на місце Парижу.

У передвоєнних часах артисти з цілого світу мали пристановище серед фабрикантів жіночих убрань. Хто мав інспірацію, гнав у Париж. Були спеціяльні ради й товариства, де дискутували над кожною дрібничкою моди. Щось так, як є наукові товариства для нових відкрить та винаходів. Все те тепер перенесеться до Ню Йорку, а Ґровер Гвейлен, архіартист в розголосі, потрапить уже придумати способи для поширення стилю серед жіночих мас. З тим піде і звісна у світі американська масова продукція, яка залле не лише Америку, але й інші частини світу, бо що буде більше модне, ніж сама Америка? А яке може бути славніше місто, як Ню Йорк?

З Домашнього Фронту

15. Грудня — це День Плачення Доходового Податку.

На 15. грудня певні ґрупи людей повинні виповнити деклярацію своїх приходів за 1943 рік (деклерейшен оф естімейтед 1943 інком) і заплатити доходовий податок. Головно повинні це зрозуміти фармери, бо закон не вимагав від них такої деклярації 15. вересня. Другі податковці зробили це на 15. вересня, а фармери повинні заплатити 15. грудня.

Крім фармерів є ще інші люди, які повинні виповнити деклярації про свої доходи: 1) Це ті особи, яких приходи в вересні були малі і після закона їм не треба було виповняти деклярації, але як їх доходи тепер збільшилися, то вони обовязані виповнити аплікацію і заплатити доходовий податок; 2) це ті люди, що виповняючи деклярацію приходів в вересні, не точно опреділили свої приходи. Вони мусять зробити це тепер, бо як не зроблять, то можуть бути карані.

Воєнні Бонди і Стемпси в формі Різдвяних Подарунків.

Як прийдуть Різдвяні Свята, то звичайно люди даватимуть знакомим і членам своєї родини різдвяні подарунки. Булоб добре, якби цього року, замісць чого іншого, дарували їх Воєнними Бондами або Стемпсами. Це варто робити з слідуючих причин:

1. Америка мусить продати на біліони нових Воєнних Бондів. Мусить тому, щоби успішно поборювати держави Осі. Бо треба знати, що з тим, як поширюється війна, то і більші видатки є. Наприклад, в серпні сього року, Америка видала на війну 7,500,000,000 долярів. Воєнні кошти зростають в міру скорого поширювання воєнних фронтів, і їх треба десь взяти. Треба грошей на закуп доброї зброї, яка зменшувалаб жертви в людях, і завдяки якої, люди вже моглиб святкувати друге Різдво не на фронті, а дома. Для того власне треба продати на біліони долярів Воєнних Бондів і Стемпсів. І то ще в цих двох місяцях — листопаді і грудні.

2. Друга причина, чому саме булоб добре давати Воєнні Бонди і стемпси в формі різдвяних дарунків, є та, щоби не закуплювати на ринку і так вже вичерпаний товар. Департамент торговлі каже, що рахунки за вересень 1943 року показують, що як американці заплатять цьогорічний податок, то їм останеться в кишенях 35,000,000,000 долярів більше, ніж буде на ринку товару до купна. Якщо люди будуть цими грішми закуповувати товар і платитимуть надмірно за особисті обслуги, то ціни можуть підскочити так високо, як ніколи дотепер.

У грудні люди найбільше купують. Цього року американці мають більше грошей ніж колинебудь, і як зачнуть робити святочні закупи на Різдво, і то над міру і потреби, то може прийти до того, що не лиш підженуть ціни вгору, але й випорожнять ринки до тої міри, що може забракнути потрібних до життя річей. Це повинен мати на увазі кожний громадянин, який робитиме святочні закупи.

Памятайте, що Воєнні Бонди в формі різдвяних дарунків будуть не тільки „Презент вит ди фючер" для ваших рідних, чи знайомих, але це буде дарунок всім нашим воякам, і дарунок цілій нації.

(Докінчення на стороні 3-тій)

ІВАН ФРАНКО

Борислав Сміється

(Повість)

81)

— Так, так, — крикнули гуртом робітники. — Того тримаймося! А як у нас буде опісля своя каса, то й пізніше зможемо добитися дальших уступок.

Підприємці не знали нічого про ту нараду. Чим ближче до ночі, тим більший страх огортав їх перед робітниками. Хати були позамикані. На вулицю рідко хто показувався. Тільки глухий гомін і шепіт і тривожна дрож ходила по Бориславі, мов пошибаюча тисячі людей зараза, мов осінний стогнучий вітер по гаю.

XV.

Фанні, Леонова единачка, сиділа самотня в задумі на мягкій софі в пишнім покою. Вона час від часу позирала на годинник, що тикав обіч неї під кришталевим дзвоном на мармуровім столику.

— Третя година, — сказала вона знудженим голосом. — Як поволи йде той час! Батько поверне аж по пятій, а ти, Фанні, сиди сама!

Як багато годин, як багато днів просиділа вона вже отак, сама, на тій мягкій софці, побіч мармурового столика з годинником під скляним дзвоном! Як багато разів нарікала вона на той ліниви й хід часу! Чи в неї в руках була яка робота, про котру знала, що вона нікому непотрібна й нікому ні на що здасться, чи книжка, котра її ніколи не могла заняти, все та нестерпна нуда та самота давили її, всисалися їй усіми порами в тіло, немов гризька богнюка. Її жива, кровиста натура ниділа й сохла в тій холодній бездільній самоті. В жилах кипіла молода кров, фантазія ще додавала їй жару, а між тим кругом самота, холод, одностайність. Їй бажалося любови з чудовими, романтичними пригодами, гарячих устисків якогось героя, догробної вірности, безграничної посвяти. А між тим дрогобицьке товариство, а ще товариство дрогобицьких „еманципованих панів", глупих і зарозумілих, було для неї тим, чим холодна вода для вогню. Вона ненавиділа їх з їх вічними, з книжок вивченими компліментами, з їх малпячим надскакуванням, у котрім виразно виднілося більше пошани для батькового маєтку, ніж для її прикмет.

— Як поволи йде той час! — повторила вона в задумі, тихіше, ніжніше якось і несміло визирнула крізь вікно на вулицю. Чи ждала кого? Так, ждала, ждала його, свого героя, того дивовижного молодця, що від кількох тижнів, мов яркий метеор, несподівано, таємничо появився на її небосклоні. І появився зовсім відповідно до її романтичних мрій: королевич у жебрацькій одежі! Бідний вуглярчук, котрого чорні великі очи так і пожирали її, котрий так перелякав її, вчепившися колись то за бричку і поваливши ся на вулицю, котрий так різко, так пристрасно визнав їй свою любов, котрий потім немало здивував її, появившися справді в її домі, в елеґантській одежі, в переміненім, проясненім виді. Який він прямий на словах, який гарячий, енерґійний, не знаючий завад, ні перешкод, мов і справді який всемогучий королевич. Який він зовсім неподібний до тих блідих, мізерних, боязливих і смішних кавалерів, яких вона бачила досі! Скільки сили в його мускулах, скільки вогню в його погляді, скільки гарячої пристрасти в його серці! І як він любить її! Але хто він такий? Що за один? Називається Ґотліб, сказав, але якого роду? Чи може він бути моїм?

Такі думки, мов золоторожеві пасма, снувалися по голові самітної Фанні, і вона чимраз нетерпеливіше позирала на годинник.

„По третій він обіцяв прийти, — прошептала, — чомуж не приходить? Нині має розкритися ціла таємниця, чомуж його нема? Чи, може, все те сон, привид моєї роздразненої фантазії? Але ні, він держав мою руку в своїй, він цілував мої уста, ох, як гаряче, як пристрасно!... Він мусить прийти!"

— І він прийшов уже! — сказав Ґотліб, входячи тихо і кланяючись.

— Ах, то... ти! — сказала тихо, румяніючись, Фанні. Це було перше „ти", котре вона йому сказала. — Я власне думала про тебе.

— А я про тебе й не переставав думати, відколи тебе побачив.

— Чи справді?

Дальша розмова велася без слів, але для обоїх була дуже добре зрозуміла. Вкінці прошептала Фанні:

— Але ти обіцяв мені нині відкрити свою тайну: хто ти?

— І ти не догадалася досі? Не вивідалася про те, що тобі котрийнебудь з твоїх слуг міг сказати?

— Ні. Я з ніким про тебе не говорила.

— Я син Германа Ґольдкремера, знаєш його?

— Що? Ти син Германа, той сам, за котрого батько сватав мене?

— Що? Твій батько сватав тебе за мене? Коли?

— Недавно, два місяці тому. Як я тебе боялася, не бачивши!

— Але щож сказали мої родині?

— Я не знаю. Здається, батько твій був не від того, але мати була противна, і я догадуюся, що мусіла чимсь дуже образити мойого батька, бо той прийшов від вас страшно зворушений і розгніваний і проклинав твою матір.

— Що ти говориш?! — скрикнув Ґотліб, — моя мати! І мала би бути противна!... Але ні, — додав він по хвилі, — це може бути, така її вдача. Але вона сама мусить направити зло, сама мусить перепросити твойого батька ще нині.

Лице Ґотліба горіло дикою рішучістю.

— Коли верне твій батько?

— В пятій.

(Дальше буде).

КУПУЙТЕ ВОЄННІ БОНДИ!

Пригадки в справі пайків

Книжечка пайкова ч. І. і ч. II. вигасла ще на 20. листопаду і їх можна знищити, коли буде зужитий **пайок ч. 18.** Цей пайок має постійну вартість, і його вживається при закупні взуття. Як влада схоче його уневажнити, дасть про це знати населенню 30 днів наперед. При закупні взуття треба принести до крамниці книжечку з пайком ч. 18.

Пайки на харчі. З днем 4. грудня вигасли брунатні пайки G, H, J, K, (Джі, Ейч, Джей і Кей). Зате брунатні пайки L, M, (Ел та Ем), що їм привернено силу при кінці листопаду, вигасають аж 1. січня 1944. Всі вище згадані пайки надаються при закупні товщів, мяса, оливи, сира, та риби в бляшанках.

Інші брунатні марки находяться на перших двох і на останніх двох сторінках пайкової книжечки ч. III. На цих пайках є вписана буква, яка вказує на як довгий час вони мають силу, а крім цього є там числа, які вказують, кільки точок („пойнтів") такий пайок має. Ці пайки мають силу при закупні тих самих харчових продуктів, які можна було дістати за пайки в книжечці II., отже вони добрі на мясо, оливу, рибу в бляшанках, товщі.

Зелені пайки з буквами A, B, C, (Ей, Бі, Сі) в книжечці пайковій ч. IV. мають силу аж до 20. грудня. За них можна дістати презервовані овочі, повидла, смажені овочі, мармоляди, яринні препарати, але на них нема вписаної ніякої цифри з пойнтами. Вони будуть мати признання в торговлі навіть як їх час мине для консументів. Тому, як хто не зужие їх вчас, хай знищить, щоб вони не дісталися в руки торговців на чорному ринку.

Цукор. Марка ч. 29. в новій IV. пайковій книжечці є важна до 15. січня, 1944 на 5 фунтів цукру.

ПРИГАДУЮТЬ ПРИЗАБУТИХ ЗАСЛУЖЕНИХ ДІЯЧІВ

Дотепер в Америці спущено на воду більше як дві тисячі так званих „кораблів свободи" — Либерті Шипс — якими перевозять воєнний вантаж на всі фронти світа. Згідно зі звичаєм, всі ті кораблі треба було назвати, при чому прийшлось уважати, щоб те саме імя не повторялось. Вислід такий, що тепер на „кораблях свободи" виписані імена багатьох американських діячів і героїв, яких загал мало знав, або з часом призабув.

Це не відноситься до імени першого „корабля свободи", який спущено на воду більше як два роки тому в Балтимор, Мериленд. Цей корабель називається „Петрик Генрі", а в кожній американській школі вчать, як цей революційний діяч з Вирджінії, в промові підчас дискусій над Заявою Незалежности, сказав незабутні слова: „Дайте мені волю, або завдайте мені смерть". Інші імена кораблів взяті спосеред великого числа менше відомих діячів, що так чи інакше відзначились на протязі американської історії. Між ними є і Прісцилла Алден, про яку записки з часів перших „пілгрімів" оповідають, що її стидливий чоловік, Джон Алден, не відважився сам залицятись і просив свого приятеля, Майлса Стендиша, щоб цей за нього освідчився. Інший корабель названо іменем Лаврентія Джіянелля, радіотелеграфіста, що в 1941. році пішов на дно зі своїм кораблем, висилаючи до останньої хвилини сигнали „С.О.С.", закликаючи порятунку для свого сторпедованого пароплава.

Інший корабель названо іменем пастора Мейсона Л. Вімса, що написав першу біографію Джорджа Вашингтона; він у цій біографії оповів відому історію про те, як Вашингтон малим хлопцем зрубав вишневе деревце, засаджене його батьком, а пізніще, скартаний, мав сказати: „Не можу сказати неправди. Я це зробив моєю малою сокирою". Тепер розкрито, що ця історія неправдива, але мільони американських учнів вчились її вигадки пастора Вімса, який, зрештою, подав у своїй біографії багато цінного матеріялу.

Ватажок Шарлет, начальник індіянського племени Плоскоголових і приятель перших білих поселенців у Монтані, канадійський француз Жан Баптист Де Мойн, що заложив міста Мобіл в Алабамі і Ню Орлінс в Луизіяні, героїня горожанської війни Барбара Фрічі і багато інших дали свої імена кораблям.

Між діячами, яких імен вжито для „кораблів свободи", є теж чимало американців чужинецького роду: Микола Тесля, серб з Хорватії і відомий винахідник в електричній ділянці; Августин Герман, перший чеський поселенець в Америці і автор першої точної мапи берегів Вирджінії і Мериленд; Леопольд Дамрош, відомий симфонічний дирігент і композитор австрійського роду; Юда Туро, жидівський купець і філянтропіст, учасник війни в 1812: році; Джон А. Реблінг, німецького роду, один з головних будівничих Бруклинського моста.

Пошановано також тим способом робітничих діячів, як Петрик Г. Борисей, провідник Братства Потягової Обслуги; Джон Б. Летон, організатор юнії кравців; та Роберт Л. Ван, визначний нігерський журналіст і політичний провідник з Питсбурга.

Деякі групи і організації, щоб добитись названня „корабля свободи" іменем свого провідника чи визначного діяча, збирають окремо фонди на будову кораблів. Американці французького роду, що живуть у стейтах Нової Англії, зібрали продажем „бондів побіди" більше як 12 міліонів долярів на ту ціль. За ті гроші можна буде збудувати двацять пароплавів, а товариства і комітети, що переводили збірку, матимуть право запропонувати імена для них. Таким то способом один з „кораблів свободи" дістав імя чехословацького президента-освободителя Томи Масарика, а збірки емігрантів з Південної Америки помогли збудувати корабель, що називається Бернардо О'Гіґґінс, освободитель републики Чіле.

Загальна Рада — ФЛІС.

Канадійський патріотизм

Стаття поміщена в „Свободі" з 21. жовтня 1943. під заголовком „Стейти й Канада — спільна Америка" викликала довші коментарі в „Канадійськім Фармері" з 17. листопада, в якому находимо інтересні погляди на різницю між Канадою й Злученими Державами, а також читаємо заяву обласного чи державного накадійського патріотизму. Сказано там між ін.: (у статті „Американізація Канади"):

„Фактом є, що канадійці, з малими виїмками, до Америки не хочуть належати. Американська система, мимо її привабливости, їм не імпонує. Панує в Америці скрайний матеріялізм, який притуплює духові прикмети людського духа. В Америці, загально кажучи, людина стає автоматом Мамони, і губиться у вирі протилежних течій, в яких вона тратить свою особистість. Панує в Америці майже необмежена свобода, без відповідної дисципліни, яка припинилаб людську похіть за виключно матеріяльними вигодами.

„Правда, в теперішнім часі уряд до певного степеня здисциплінував населення краю до загального воєнного зусилля. Всетаки Америка залишається Америкою, краєм скрайного матеріялізму, з яким канадійський дух не може злитися.

„Віримо, що Канада ніколи не стане частиною Зединених Держав. Світогляди обох країв, мимо їх поверховної тотожности, є відмінні. Впрочім, канадійські французи булиб рішучо проти політичної злуки з Америкою. Це, очевидно, загрожувалоб їм втратою тих свобід, якими вони тішаться в Канаді, де вони є рівнорядні з англьо-саксонським елементом. Будучи прилучені до Америки, французи сталиб лише одною з кількадесять ріжних національностей, що творять Зединені Держави, і втратилиб права упривілейованого народу".

Інтересне булоб почути теж про ролю канадійського українського елементу на випадок тіснішої злуки Стейтів з Канадою. Чи така ближча злука булаб корисною для українського елементу, чи шкідливою?

Якою назвою називати нам сусідів України?

(Докінчення зо сторони 2-гої)

назви як тільки москалі, Московщина. Ось на приклад:

„Кохайтеся, чорнобриві, та не з москалями
Бо москалі — чужі люди роблять лихо з вами.
Москаль любить жартуючи, жартуючи кине
Піде в свою Московщину, а дівчина гине".

Таке саме стрінемо у „Розритій могилі", де пишеться:

„Та поможуть москалеви господарювати..."

Правда деколи москаль ужито на означення вояка, бо московське військо було все головним представником окупаційної влади в Україні, але слово „Московщина", або „москалеви" (Розрита Могила) це вже виразне означення північного сусіда українського народу збереглася по нині на цілій українській землі як звичайна назва. Образливе значіння має назва „кацап". На Західній Україні, де не було безпосереднього та доцільного впливання російської адміністрації, щоб на означення москалів вживати назви „Росія", „русский", назва москаль, Московщина збереглася загально, як назва північного сусіда українського народу.

Що означає назва Росія?

В останнім часі українці зачинають називати москалів такою назвою росіяни, а край того народу Росією, хоч сама назва Росія в українській мові, так само зрештою як і в ніншних чужих мовах має радше політичне, ніж національне значіння. Що то значить політичне значіння? Значить це, що під Росією розуміють за границею державу, а не нарід, отже державу, в якій російський або московський нарід є паном та господарем. В українській мові Росія має радше назву вужчу, національну; Росія це Московщина.

Росія — як сказано — має теж значіння ширше. Росія це держава, в якій російський або московський нарід є паном і під якого владою є Україна, Білорусь, Грузія, Туркестан та десятки дрібних народів. Двояке значіння нинішньої назви „Росія" себто національне, як назви московського народу та політичне, як держави опанованої москалями, дуже подібне до значіння старої назви „Русь, руський".

Русь у давнину це в національним розумінню нинішна Україна, руський це в національним розумінню то саме, що нині український. Але та Русь — Україна, той нарід руський або український панував над москалями, білорусинами, вони належали до руської держави або до Руси. Москалі за часів старої київської держави не були національно руськими, ані русинами, але були підданими руськими, тому політично були руськими, бо належали до Руси, до руської держави.

Українці нині вже на 90 відсотків називають себе українцями, але таки не треба замикати очей на це, що частина консервативних українців в Карпатській Україні, а навіть в Галичині, зокрема на Лемківщині називає себе ще старою назвою „русини, руський" таки у своїй рідній, українській мові. Іншими словами прастара назва Русь, руський ще й нині не вийшла вповні з життя серед українського народу, хоч цей процес відбувається нині вже скоро. Стара назва Русь, руський стала причиною багато непорозумінь та спинює національне усвідомлення тих українців, зокрема загладжує різницю поміж російськими та українським народом, що йде на руку московському імперіялізмові, себто панування Московщини над Україною.

(Докінчення буде).

З Домашнього Фронту

(Докінчення зо сторони 2-гої)

Дарунок воякам в тому змислі, що за вложені в Воєнні Бонди на різдвяні дарунки гроші, Америка закупить воєнну зброю для наших вояків і моряків, щоби приспішили перемогу. А дарунок для нації в тому змислі, що купуючи Воєнні Бонди, ви поможете вдержати нормальні ціни на потрібні до життя річи; поможете вдержати Америку такою, якою ви хочете аби вона була для вас, ваших дітей і повернувших з фронту вояків.

Не забувайте, що кождий куплений вами Воєнний Бонд в формі різдвяного дарунку для вашого приятеля, члена родини, чи самого себе, причиниться до вдержання нормальних цін на потрібні до життя продукти в Америці.

Ціни йдуть в гору тому, що через війну люди мають багато більше грошей ніж колинебудь попередно. А товару є мало, тому власне, маючи гроші, люди, нераз навіть зовсім без потреби, закуповують на ринку товари і підгонять вгору ціни. Якщо цьому не прийде конець, то через необачність, люди можуть завалити цілу систему контролі цін. Якщо, замісць купувати товар, ми будемо купувати Воєнні Бонди, то в такий спосіб причинимось до вдержання нормальних цін. Це є один із семи способів, як кожна одиниця може причинитися до зниження життєвих коштів в Америці.

Ще одно. Купуючи Воєнний Бонд, ви помагаєте визволити з неволі загарбані нацистами народи... бо, як ми будемо ставати сильніші, то зможемо вбільшити воєнні зусилля і приспішити перемогу, яка дозволить поневоленим народам святкувати друге Різдво на волі.

Для того власне, Воєнні Бонди в формі різдвяних дарунків для ваших родин і приятелів в 1943 році є дуже важною річею.

З РУХУ ПО ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗУ

ЗОЛОТИЙ ЮВИЛЕЙ У. Н. СОЮЗУ — І ПРАЦЯ ПО ВІДДІЛАХ В ШІКАГО.

Шікаговські відділи У. Н. Союзу дістали вже офіціяльні листи про золоту ювилейну кампанію У. Н. Союзу — дістали рівнож і свою квоту — себто дістали число членів, яке вони мають придбати в ювилейній квоті. Відбулися у нас збори відділові в тім і інших справах. Можна ствердити, що відділи поставилися до справи ювилею і організування нових членів дуже серіозно. Не було нарікань, що квота велика. Значить, що відділи будуть старатися своє золото-ювилейне зобовязання супроти У. Н. Союзу виконати. І так як всюди з „квотами" буває так буде і в нас. Деякі відділи перетягнуть квоту, а інші можуть її недотягнути. Та якби воно не було відділи надоложать всіх своїх сил, щоби виконати те, чого від них вимагається. Бо є в шікаговських відділах добрі відділові секретарі і другі відділові урядники. Ювилейне Віче з багатою програмою за участю посадника міста, говернора стейту і гостей інших нам прихильних братських організацій рішено влаштувати в другу неділю місяця лютого. Екзекутивний Комітет Злучених відділів У. Н. Союзу, що вже літами у нас істнує, доповнений секретарями з кожного відділу назначено Ювилейним Комітетом, що має вести працю. Виглядає, що Шікаго буде напереді в приєднуванні нових членів, — бо небракує в нас „проспектів", себто кандидатів в члени У. Н. Союзу.

Степан Куропась.

БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ ЗНАЧИТЬ, НАЛЕЖАТИ ДО ТАКОЇ ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ, ЩО ПОБУДОВАНА НА ПЕВНИХ, ТРІВКИХ І СОЛІДНИХ ОСНОВАХ.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

З 40-літнього Ювилею Тов. Любов, від. 45. У. С. Союзу.

Коли я прочитав в часописах, що тов. Любов відбуде 40-літній ювилей свого істнування святочним концертом, то я, хоч старший віком, думаю: піду і побачу! На ювилейній салі здибався з кількома знакомими, що так само прибули звеличати працю тих перших піонірів, що положили основи під таку велику будівлю, народного добробуту.

Точно в означений час піднеслась куртина. Хор у народних строях зробив дуже приємне враження.

Предс. М. Дубас отворив свято вступною промовою. Привитав членів і гостей, згадав при минуле і що праця перших піонірів не пішла на марно, а приносить бажану користь. Візвав присутних хто ще не належить до Союзової родини, то нехай зробить зараз, бо колись може бути запізно. о. І. Савчук, обняв місце дирігента, і понеслися милі звуки гимнів Америки і Українського Народного Союзу, що кінчається словами: Ми усі тут на вільній землі Вашингтона згуртуємося в один Український Народний Союз.

Секр. Теодор Малик виголосив реферат про велику 40-літню працю Тов. Любов. Товариство має 247 членів і досить поважну суму у своїй касі.

Пані Анна Мельник у супроводі піяніста пані Марії Ганусей відспівала сопранове сольо, за що публика нагородила її оплесками.

Привіт піонірам виголосив гром. М. Вишиванюк. Згадав перших піонірів Тов. Любов і як поступав розвій.

Дуже гарний дует відспівали панна Оля Клапко і пані Юлія Лаврик.

Головну святочну промову виголосив предс. У. Н. Союзу, М. Мурашко. У своїх річевих словах зумів дати вияснення щодо пекучих справ, перед якими У. Н. Союз мусить вести свою роботу. Зогляду на те, що находить 50 літній ювилей Союза, як то потреба далі повести працю в тій ділянці; кожний член повинен подбати, щоб Союз зростав у силу. Кожний член повинен зі своєї сторони придбати хоч одного члена в ювилейний час.

Пані О. Штогрин промовила від Воєнних Матерей, звертаючи увагу на потреби тих що служать у збройних силах.

На закінчення секр. Тов. Любов подякував громадам, братствам і товариствам і членам і гостям за численну участь в Концерті і проголосив, що для воєнних потреб зібрано $56.33. Хор ім. О. Кошиця відспівав кілька народних пісень. Свято закінчено відспіванням гимну „Ще не вмерла Україна".

Опісля на долішній салі була забава з танцями. Старші при гостині говорили про давно минуле і про теперішні події. Не жалували, що прибули, на таке рідке свято, бо піднеслись на дусі, що прийде час, що український нарід зможе оборонити себе і причиниться до добуття всім бажаної волі.

Союзовець.

ШІКАГО, ІЛЛ.

Жертвенність на громадські установи.

Отсі жертводавці зложили жертву в День Листопадового Свята на концерті 31. жовтня 1943, з котрого дохід роздїлено по половині на Дім Відділів У. Н. С. і для Жіночого Хору міста Шікага.

По $5: М. Мельникович, Анастазія Дідоха, В. Головацький, К. Надяк, І. Риза, Евстахія Міллер, С. Куропась, Кирилюк і М. Булка; по $2: С. Брудний, Катерина Шемердяк, Гр. Гнатишин, Г. Сенів, М. Батюк, Софія Васевич, І. Марущак, Агафія Фіца, В. Велика, Т. Шмерко, І. Наславський, М. Гутман, В. Березовський, І. Подола і А. Капустяник; по $1: М. Петрів, М. Гуцул, М. Кордик, П. Васильовский, Елизабет Бенек, М. Кузьма, М. Лесько, І. Пинило, І. Гайович, М. Пашко, Осип Кочан, (з Джоліет, Ілл.), Т. Шмігельська, Т. Кривовяз, капітан Барабаш, о. Корнило Кирстюк, М. Мотлюк, Ю. Маслей, М. Баран, М. Микенко, О. Дутчак, М. Запухляк, Гр. Дацьків, адв. Роман Смук, Галина Гресько, Марія Гресько, Васильовський, Софія Вудз, Марія Лабач, Кіндрачук, Ева Риза, І. Шкраба, М. Атанець, п. Чуба, С. Куць, Ст. Кущак, Леськів, Л. Рибак, Р. Риза, М. Леськів, М. Лихолат, О. Забитко, П. Кульпак і Д. Костів.

Загальна суму $118.

М. Баран.

СЛОВАКИ ПРОТИ МАРІОНЕТКОВОГО УРЯДУ.

БЕРН, Швайцарія, (ОНА). — Найновіше число німецької газети в Братиславі „Ґрензботе" принесло статтю, в якій націсти повчають словацький нарід шанувати свій уряд і тішитись, що має нагоду бути в спілці з такою потугою, як нацистична Німеччина. Ґазета нарікає, що словаки не поважають державних урядовців, що не беруть масової участі в урядових маніфестаціях, і, що на основі поліційних звідомлень, масово слухають закордонного радія.

Жінки, інфляція та Різдвяні Дарунки

Коли підноситься такі серіозні голоси, що заповідають, що будемо дуже щасливими, коли при кінці війни наш передвоєнний доляр матиме четвертину своєї давньої вартости, то хіба це повинно бути вже таки переконливим аргументом, щоби подбати, щоби не розпаношилась ось та загроза, що відома під іменем — **інфляції.**

Минула війна, а властиво те, **що по ній сталося з валютами** різних країв, повинно тепер бути доброю наукою для американців, бож не хочемо переживати того, щоби платити за бохонець хліба „міліонами".

Правда, такого в нас і тепер не буде. Аж так зле не треба думати. Але проте є загроза, що доляр може покотитись у своїй вартости, як це ми вже зазначили. А це руїна для многих, для дуже многих. Це теж захитання цілого господарства краю. І теж захитання буджету кожної хати, кожної родини. А коли взяти під увагу то останнє, то виходилоб, що хто як хто, але жінка таки повиннаб такі речі найкраще відчувати і розуміти. І тому саме вона повиннаб робити все можливе, щоби не було такої інфляції в нашім краю. Та практика і статистика показують зовсім щось інше. Саме американська жінка є нині тою, що пхає Америку до інфляції й фінансової руїни.

Ось таке пишуть тепер ті, що на тому найкраще визнаються. Отже — самі жінки. І то жінки, які це все добре провірили.

Фактом є, що жінки поставили себе у цій війні знаменито на різних ділянках. Про це не треба багато писати, бож це відомі справи, [illegible] можна кожного дня про[illegible]ити. Їх можна добачити в кожній фабриці, в запіллю армії, чи біля фронтів. Жінка є і в кожній добродійній акції. Та разом з тим так є, що воєнні обставини наповнили калитки не тільки многих мужчин, що працюють при воєнних роботах, але й многих жінок. У многих хатах ті калитки подвоїлись, або й потроїлись. Не всюди так є, але є настільки, що склалось так, що тепер цього року буде з заробітків яких 30 біліонів більше, ніж можна за них купити товарів. Просто тому, що нема стільки товару на продаж, бо фабрики не виробляють. Якби з тими грішми підождати, то зараз по війні, чи трохи пізніше буде сто нагод ті гроші добре збути і набути за них пожиточні річи. Та доказується, що многі не хочуть ждати, а добившись гроша, хочуть доконче мати те, чого їм передше бракувало, а без чого можнаб цілком добре далі обходитись. Отже купують. А що всі хочуть купувати і купити, а товарів стільки нема, щоб так многих охочих вдоволити, то річ очевидна, що ціни ідуть та ідуть вгору, а товарів стає щораз менше. Так є, що тепер майже не питають за ціну, а тільки за товар. І то за найкращий. За найбільш люксусовий.

Ось так поступає величезна маса жінок, згідно з тим, що пишуть жінки, що тому приглядаються, що провірили цю справу по різних департаментових домах. Та не треба аж на них покликуватись. Вистарчить самому піти до якогонебудь склепу і приглянутись, хто, що й за яку ціну купує, щоби переконатись, що так є.

Жінка є в Америці тим покупцем, що закуповує 85% товарів. І вона є у великій мірі винувата, якщо не можна вдержати цін. Вона приспішує інфляцію. А тим самим помагає руйнувати державу, себе і свою хату.

Ось тому так сильно апелюють тепер у цій справі до розуму і патріотизму американської жінки, бо сами тепер надійшов час закупна різдвяних дарунків, час найбільших витрат і найбільших закупів. Отже памятаймо, що ніхто не робить добра свому краєви, коли береться тепер витрачувати непотрібно гроші на різні дурнички для себе і своєї родини, чи своїх знайомих. Не такі тепер часи, щоби можна собі на таке дозволяти. Бо розумніше купити воєнний бонд і з нього зробити різдвяний дарунок, ніж купувати річи, часто цілком не потрібні, та прискорювати ось тим інфляцію.

Не знаємо, як є з українськими жінками, що завжди були відомі з ощадности, як і з цього, що не мали що так дуже видавати. Але так є, що многі з них теж тепер заробляють більше ніж бувало. Тож і до них відноситься те слово осторoги, якщо їх тягне до непотрібної витрати.

ЖІНКИ ЗАТРИМАЮТЬ СВОЇ ЗАНЯТТЯ ПІСЛЯ ВІЙНИ

З укладання різних післявоєнних плянів виринає питання, чи жінки, які тепер мають працю при воєнних проєктах, затримають її і після війни. Сумніви повстають тому, що загально панує переконання, оперте на обіцянках, що вояки, повернувши з війни, дістануть назад свої заняття. Це лише частинно правдиве, як про це сказано в комунікаті Дорадчого Жіночого Комітету при Воєнній Комісії Робочої Сили. Серед війни зайшли такі великі переміни, що не можна точно передбачити, які саме заняття будуть всилі перебрати вояки після демобілізації. Багато вояків гине на війні, отже їх становища мусить заняти хтось інший. Тесаме можна сказати і про невилічних інвалідів. Крім цього варстати праці так поширені, що ті жінки й дівчата, які вже тепер приноровилися до відносин і пішли до праці, будуть могти її затримати і після війни. Це відноситься не лише до одиниць, але і до цілих жіночих груп. Зрізничкування ділянок праці вимагатиме щораз більше робочих сил, а серед цього і жіночих рук.

ЧИ МОЖНА ЗДЕЗЕРТИРУВАТИ З ЛИСЯЧОЇ НОРИ?

Група вояків із Ґвадалканал розповідала собі пригоди з часів початкових боїв проти Японців, щоб якось прогнати страх. Каже один:

„Викопав я лисячу яму, положився у ній. Не чуюся безпечним. Копаю глибше і глибше. Чуюся безпечніше. Коли так, копаю ще глибше. Аж чую над своєю головою голос мого лютенанта: „Тамсон! Тамсон! Не жени так скоро. Коли ще дальше закопаєшся вспід, то я тебе обжалую в дезерції".

ГОТОВА ВЕРТАТИСЯ ДО БОЇВ.—18-літня Ксенія Ковачіч, одна з 31 югословян, що пішли до Італії на поміч аліянтам воювати націстів, виліковується з ран, одержаних підчас нападу на гніздо зо скорострілом. Сцена знята в однім шпитали в Італії.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

КЕМПБЕЛ, О. — Тов. Сокіл, від. 218, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що **річні збори** відбудуться в неділю, 12. грудня, точно в годині 2. пополудні, в У. Н. Домі, 165 Гордон. На Річні збори кожний член повинен прийти та вислухати річний звіт своїх урядників і контролі, як рівнож вибрати новий уряд на 1944 рік. Пов. члени, ви отримали відозву до вас від головного екзекутивного комітету У. Н. Союзу в справі 50-літнього золотого ювилею, як також знаєте, яке число нових членів припало нам до нашого відділу зорганізувати. Тож коли дорожите рідною своєю організацією, в котрій ви перебули майже більшу половину свого життя, то постарайтесь, щоб на закінчення золотого ювилею ви сміло подивились собі в очі. Далеко за новими членам не треба йти, бо у вас є дочка або син, унука, брат або сестра, що ще неналежать до У. Н. Союзу. Тож постарайтеся, щоб і вони належали до тої організації, що й ви. — За уряд: А. Бурий, предс.; С. Стахура, кас.; М. Стахура, секр.

ЛІТЛ ФАЛС, Н. Й. — Тов. Зап. Січ, від. 330, повідомляє своїх членів, що **річні збори** відбудуться в неділю, 12. грудня, в 2. годині пополудні, в У. Н. Домі. Просимо всіх членів прийти на збори, бо буде вибір уряду на 1944. рік. Довгуючих членів просимо заплатити свої вкладки, щоби можна замкнути річні рахунки. — І. Андрієшин, предс.; Д. Гимків, кас.; Н. Паламар, секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Тов. Запорозька Січ, від. 251, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 12. грудня, в парохіяльний школі, зараз по Сл. Божій. Приявність кожного члена є конечна, бо маємо дуже важні справи: вибір делегата на Український Конгрес до Філядельфії, назначення дня на річні збори, і ін. Напоминаємо довгуючих членів вирівнати свої вкладки перед річними зборами. — За уряд: Я. Яніsський, предс.; Д. Пацула, кас.; Й. Керик, секр.

ЛАНКЕСТЕР, Н. Й. — Бр. св. Василія Вел., від. 87, повідомляє членів, що **річні збори** відбудуться 12. грудня, в гали парохіяльній при Елікот Ровд. Просимо всіх членів прийти і вирівнати свої залеглости. На цих зборах виберемо уряд на 1944. рік, а по зборах буде перекуска. — За уряд: К. Купер, предс.; І. Окаль, кас.; Н. Трояновський, секр.

МкКІСПОРТ, ПА. — Річні збори Тов. Запорозька Січ, від. 132, відбудуться в неділю, 12. грудня, зараз по Сл. Божій, в церковній гали. На збори повинні явитися всі члени хотяй раз в році, щоби довідатися, як іде господарка у відділі і який буде вибраний уряд на 1944. рік. Кожний член має вирівнати свої вкладки і просимо привести нових членів для Батька Союзу в цей його 50-літній ювилей як дар від себе. Взиваємо родичів записувати свої діти до У. Н. Союзу. — Г. Куніцький, предс.; Й. Несторович, кас.; Д. Сова, фін. секр.; В. Кочкодан, рек. секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Річні збори Тов. Вільних Козаків, від. 316, відбудуться в четвер, 9. грудня, в Нар. Домі, 831 Джозеф Еве., в годині 8. ввечір. Просимо всіх членів прийти на означений час. На зборах буде вибір уряду на 1944. рік. Просимо тих членів, що довгують більшу суму до тов. каси, щоб кожний старався сплатити цего місяця. — П. Ковтун, гол.; Д. Скорохода, кас.; В. Іванців, секр.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ. — Тов. Запорозька Січ, від. 155, подає до відома всім місцевим і позамісцевим членам, що **річні збори** відбудуться в пятницю, 10. грудня, точно в годині 7. ввечір, в гали клюбового дому. Просимо всіх членів прийти на означений час, бо будуть важні справи до полагодження. Екзекутива і контр. комісія здадуть звіт з цілорічного діловодства. Буде вибір нового уряду на 1944. рік. п. Іван Будняк, представник 50-літнього ювилейного комітету, здасть звіт з окружних зборів, що відбулися 21. листопаду. Прошу не забувати за 50-літню ювилейну кампанію приєднування нових членів. Нових членів приймаємо без оплати вступного. — За уряд: М. Чумер, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Тов. ім. Івана Франка, від. 146, повідомляє, що **річні збори** відбудуться в неділю, 12. грудня, в год. 1. пополудні, в Українськім Осередку, 2965 Карпендер ул. Просимо членів прийти на збори, бо буде вибір нового уряду на 1944. — М. Головчак, предс.; Т. Солодкий, кас.; Д. Ферлей і П. Андрущків, секр.

ОЛІЕН, Н. Й. — Тов. Запорозька Січ, від. 363, повідомляє своїх членів, що **річні збори** відбудуться в неділю, 12. грудня, в годині 2. пополудні. На ці збори повинні прийти всі члени на час, бо є багато справ до полагодження. Позамісцевих членів просимо присилати свої вкладки що місяця на час. — О. Іванців, предс.; Д. Базів, кас.; Г. Підскальний, секр.

ТАМАСТОН, КОНН. — Тов. Українська Січ, від. 421, відбуде **річні збори** 11. грудня в 8. годині ввечір в Українській Гали на Проспект ул. Просимо всіх членів прийти на річні збори і взяти участь у виборі нового уряду на 1944 рік. Є такі члени, що ні разу не були на зборах, то повинні хоч прийти на річні, бо далі забудемо, як ви виглядаєте. — За уряд: А. Береза, предс.; М. Шипінька, кас.; Ф. Чесьнік, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. — Бр. св. Юрія, від. 379, повідомляє всіх своїх членів, що **річні збори** відбудуться 12. грудня в годині 12:30 сполудня в гали церковній при Оклей і Райс ул. Просимо членів прийти на збори на час означений. Буде справоздання урядників з цілого року і вибір уряду на 1944. рік. — За уряд: Г. Бабяк, предс.; М. Фединський, кас.; В. Пилипів, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. — Тов. Мир, від. 324, повідомляє, що передвиборчі збори відбудуться в суботу, 11. грудня, в домі Укр. Громади при 23. і Бравн, в 8. год. ввечір. Просимо всіх членів бути на зборах і вирівнати всі належитости. Може треба буде вибрати яку комісію, тому приявність всіх членів конечна. Починаємо 50-літню ювилейну кампанію У. Н. Союзу. Тому старайтесь про нових членів. — О. Горохівський, предс.; П. Максимович, кас.; М. Туркот, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. — Уряд Бр. Сошест. св. Духа, від. 237, повідомляє всіх своїх членів, що **річні збори** відбудуться 12. грудня точно в 2. годині пополудні тому, що голя буде занята в 5. годині. Просимо членів прийти і вислухати справоздання контрольорів за цілий рік. Також інші важні справи мають бути полагоджені. Буде вибір уряду на 1944. рік. — За уряд: Н. Бронецький, предс.; Т. Крика, кас.; Д. Яворський, секр.

МЕНВІЛ, Н. ДЖ. — Збори Тов. ім. Т. Шевченка, від. 349, відбудуться 12. грудня, в годині 2. пополудні, в Набожинського. — І. Шеґера, пр.; Д. Фидина, кас.; Н. Лісний, секр.

ЛІНДЕН, Н. ДЖ. — Річні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 306, відбудуться в суботу, 11. грудня, в год. 7:30 ввечір, в домі С. Берези, 1314 Розел ул. Взиваємо членів і члениць прийти і вислухати цілорічний звіт уряду і контролі. Приходіть на означений час, бо маємо ще залеглі справи до вирішення і буде справа відсвяткування золотого ювилею У. Н. Союзу. З тої нагоди приведіть хоч по одному новому членови. Буде вибір уряду на 1944. рік. Неприявний член або членица підлягають карі 5 дол. згідно з ухвалою. — С. Береза, предс.; І. Опуст, кас.; А. Андрійців, секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Місячні збори Бр. св. Петра й Павла, від. 102, відбудуться в неділю, 12. грудня, зараз по Сл. Божій, в гали церковній на Калидж і В. 7. ул. Кожний член обовязково має явитись, бо се важні справи до вирішення. Також кожний член повинен вирівнати свої вкладки за цей рік. — Ю. Гірняк, предс.; Д. Дорош, кас.; М. Бусько, секр.

ШЕНАНДОА, ПА. — Річні збори Бр. св. Володимира, від. 98, відбудуться 12. грудня, в годині 2. пополудні. Просимо членів прийти на річні збори, бо буде звіт з доходів і розходів за другий півріх. Просимо також привести хоч по одному новому членови. — За уряд: Н. Максимчук, предс.; В. Піліпяк, кас.; І. Чорній, секр.

ЛУДЛОВ МАСС. — Тов. ім. Івана Франка, від. 253, повідомляє всіх місцевих і позамісцевих членів і члениць, що **річні збори** відбудуться в неділю, 12. грудня, точно в 1. год. пополудні, в Укр. Гали. На тих зборах маємо вибрати новий уряд на 1944. рік, тому обовязково мають явитись всі члени на час. Неприявний член заплатить кару згідно з ухвалою. Уряд просить довгуючих членів вирівнати свої залеглости до 25. грудня, щоби уряд міг віддати контр. комісії книжки до контролі. — За уряд: Д. Харко, предс.; М. Пукіш, кас.; І. Приступа, секр.

МОНЕСЕН, ПА. — Повідомляємо, що **річні збори** Бр. св. Ап. Петра й Павла, від. 338, відбудуться в неділю, 12. грудня, в год. 2. пополудні, в Українській Гали, 213 Скунмекер Еве. Просимо всіх членів прийти на ці збори, бо буде справоздання секретаря і вибір уряду на 1944. рік. — За уряд: І. Фаль, предс.; А. Чайка, кас.; М. Куць, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Тов. Дарахівщина, від. 275, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 12. грудня, в годині 7. ввечір, в гали церковній при вул. Ґрін і Сусекс. Просимо всіх членів і члениць, щоби в грудні вирівнали свої вкладки. З довгуючими по кілька місяців членами, коли не заплатять довгу на зборах, поступимо згідно зо статутом. — За уряд: М. Гречин, предс.; Н. Манорек, кас.; М. Курило, рек. секр.; М. Обуховський, фін. секр., 130 — 1st Ave., New York.

ГУДСОН, Н. Й. — Річні збори Бр. св. Арх. Михаїла, від. 476, відбудуться в неділю, 12. грудня, зараз по Сл. Божій, в гали парохіяльній, 59169 Савт Секонд Партішен Стр. Просимо членів прийти хоч раз на рік на річні збори, бо маємо важні справи до вирішення. Буде вибір уряду на 1944. рік. Довгуючі члени мають вирівнати свої вкладки перед кінцем року, а це зменшить праці контр. комісії. — М. Гриб, предс.; М. Лібрук, кас.; П. Маряк, секр.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

У Клівленд, О., померла

МАРІЯ ІВАНИЦЬКА,

довголітна членица Сестр. Н. З. П. Діви Марії, від. 112 У. Н. Союзу.

Покійна походила зо села Добрінка, повіт Добромиль. Похорон відбувся 11. листопаду з катол. церкви св. Петра й Павла. Сестр. взяло участь у похороні. Оставила в смутку мужа, три доньки і два сини при війську. — В. Її П.!

Д. Романович, рек. секр.

ПОШУКУВАННЯ ОСІБ

ПРОКІП ШЕГРИН пошукує тіточного брата **ЯКОВА ІВАНИКА,** котрий жив давніше у Філядельфії, Па. Хто би про нього знав, або він самий, хай зголоситься до: 234-5

PROKIP SHEGRYN,
260 E. 4th St., New York, N. Y.

ТАРЗАН, ч. 881. Погоня.

Як вояки кинулися на Тарзана, цей легко скочив на дерево.

Він пішов на велику рівнину, уплів собі шнур зо сухої трави і вернувся в вороже село. З дерева він крикнув: „Я ваш приятель. Чому ви хочете мене піймати?"

„Бо люди з рушницями обіцяли нам нагороду", сказав вожд.

У той мент два нацистичні вояки ввійшли в село, шукаючи за Тарзаном.